

WEST-EUROPESE VREDESCONFERENTIE

te LUIK, 10 MEI 1959.

Inleiding.

De communistische vredesbeweging wordt in Nederland vertegenwoordigd door de Nederlandse Vredesraad (NVR) te Amsterdam. Deze raad is aangesloten bij de Wereldvredesraad. Twee van haar leden hebben zitting in het internationale orgaan, t.w. mevrouw M.B. Minnaert-Coelingh, echtgenote van de bekende Utrechtse hoogleraar, en de musicus Haakon Stotijn. Mevrouw Minnaert is zeer actief voor de vredesbeweging en vormt een der belangrijkste schakels in de verbinding met het buitenland. Stotijn laat reeds geruime tijd niets meer van zich horen; hij is nimmer aanwezig op bestuursvergaderingen en vervult ook geen rol meer in het internationale overleg. Waarschijnlijk is zijn lidmaatschap van de Wereldvredesraad gehandhaafd omdat hij in vroeger jaren een centrale figuur was in de NVR, die door zijn faam als musicus (hoboïst) een tamelijk grote aantrekkingskracht bezat voor het Nederlandse publiek.

Ondanks het optreden van mevrouw Minnaert heeft de NVR weinig invloed op de gang van zaken in de Wereldvredesraad. Buiten het "Bulletin", veertiendaags orgaan van de in Wenen zetelende internationale organisatie, ontvangt de NVR weinig of geen richtlijnen, noch steun voor de uitvoering van massa-acties. De correspondentie Wenen-Amsterdam v.v., vroeger vrij omvangrijk, is blijkbaar tot een minimum geslonken. Tot voor kort was, in plaats van het bureau van de NVR zelf, de "Wochenzeitung", blad van de thans verboden West-Duitse zusterorganisatie, de beste informatiebron voor de NVR.

Uit dit blad moest het bestuur van de NVR vernemen, dat op 10 mei 1959 in Luik (B) een Westeuropes vredescongres zou worden gehouden. Het was daarover zeer ontstemd. Er werden twee onvriendelijke brieven geschreven: één aan de Wereldvredesraad en één aan het Belgische vredescomité, waarin de NVR zich er over beklagde niet van het congres op de hoogte te zijn gesteld. Sarcastisch vroeg het bestuur of men wellicht geen prijs stelde op deelname van een Nederlandse delegatie.

Na ontvangst van de brief schreef het Belgische vredescomité haastig terug, dat Nederlandse deelname natuurlijk zeer welkom was.

Het comité verontschuldigde zich voor zijn nalatigheid en beloofde in de toekomst tegen herhaling te zullen waken. De NVR ontving een aantal uitnodigingen met het verzoek deze aan Nederlandse "vredesvrienden" te willen rondsturen.

Behalve aan eigen medewerkers zond het bestuur van de NVR deze uitnodigingen aan "Kerk en Vrede", de "Pacifistisch Socialistische Partij", de Rooms-Katholieke "Pleingroep 1958" en aan het "Albert Schweitzercomité" in Groningen, dat los van de communistische acties propaganda voert tegen het gebruik van A-wapens.

De Nederlandse delegatie

De door de NVR uitgezonden delegatie bestond uit 48 personen. Zij reisden met Volkswagenbusjes en een gewone bus naar Luik. Bij hen had zich de leidster van het "Albert Schweitzercomité", mejuffrouw Johanna M.E.S. le Rütte, gepensioneerd lerares, lid van de adviesraad van de PSP, aangesloten.

De "Pleingroep 1958" was in Luik vertegenwoordigd door haar leider, Pater Jelsma, die echter op eigen gelegenheid was gekomen en slechts lang genoeg op de vergadering bleef om een toespraak te kunnen houden.

Verreweg de meeste leden van de Nederlandse afvaardiging waren aanhangers van de Nederlandse Vredesraad uit Amsterdam en Rotterdam. Ook in Utrecht waren op de doorreis nog enige deelnemers opgenomen. Velen beschouwden de tocht kennelijk als een vacantiereis.

Demonstratie in Luik.

Deze West-Europese vredesconferentie stond onder auspiciën van het Luikse "Initiatiefcomité voor de stopzetting van atoombomproeven", dat ongeveer twee jaar geleden is opgericht. In hoeverre het comité onder communistische leiding werkt is nog niet bekend. Wel werd gemeld, dat een der leidende functionarissen, dr. René Klutz, in verbinding zou staan met het Belgische communistische Vredescomité. De resultaten van de hiervoor genoemde briefwisseling tussen de NVR en het Belgische vredescomité tonen trouwens wel aan, dat de communisten een werkzaam aandeel gehad hebben in de voorbereiding van de bijeenkomst.

Delegaties uit België (naar schatting 500 man), Frankrijk (100), Duitsland (300) en Nederland (50) waren in Luik aanwezig, o.m. Franse, communistische vredesstrijders en leden van het Centrale Comité (Partijbestuur) van de Belgische Communistische Partij.

Ook de secretaris-generaal van de communistische Fédération Internationale des Résistants (FIR), André Leroy, gaf van zijn belangstelling blijk. Vele aanwezigen droegen het insigne van de FIR.

In de morgenuren werd bij het verzetsmonument op de Avenue Rogier namens de Duitse delegatie een krans gelegd. Waren de Duitsers op 10 mei 1940 als veroveraars de stad binnengevallen, nu moest getoond worden, dat zij als "vredesvrienden" kwamen om de nagedachtenis der gevallenen te eren. Na de kranslegging vertrokken de delegaties in een lange stoet naar het "Palais des Congres" in een der buitenwijken, waar zich ongeveer duizend mensen verzamelden.

De Nederlandse Vredesraad heeft zich gedurende de vergadering geheel op de achtergrond gehouden. Voor de Nederlandse delegatie voerden slechts mejuffrouw Le Rütte en Pater Jelsma het woord. Wel heeft Els de Smit-Kruyt, secretaresse van de NVR en een fervent communiste, zitting gehad in het 14 personen tellende presidium, doch zij heeft niet gesproken.

Achtereenvolgens werd o.m. het woord gevoerd door een Belg, een Duitser, twee Fransen en genoemde twee Nederlanders. De Belgische en de Duitse spreker wezen de herbewapening van West-Duitsland af en pleitten voor het verbod van nucleaire wapens en de stopzetting van atoombomproeven. Zij waren voorstanders van een gedemilitariseerde zône in Europa. De Fransen oefenden critiek op de oorlog in Algerije. Zij voorspelden de mislukking daarvan naar analogie van het militaire optreden in de Suez-zône in 1956.

Pater Jelsma sprak namens de drie deelnemende Nederlandse organisaties. Hij zette in het bijzonder het doel van de "Plein-groep 1956" uiteen, t.w. de strijd voor de vrede, los van de activiteit der politieke partijen, en vroeg de samenwerking van alle goedwillenden voor de algehele uitbanning van geweld.

Mejuffrouw le Rütte besprak het werk van het "Albert Schweitzer-comité". Zij deelde mede in Genève te zijn geweest en aldaar gesproken te hebben met de leider van de Russische delegatie op de atoomdeskundigen-conferentie, Tsarapkin.

Na de beëindiging van de toespraken stelde de voorzitter der bijeenkomst voor een resolutie op te stellen, inhoudende:

1. de eis om over internationale geschillen onderhandelingen te voeren;
2. de eis tot stopzetting van atoombomproeven en de afschaffing van a-wapens;
3. de regeling van het Duitse vraagstuk door de beide Duitse staten onderling;

4. de eis van niet-inmenging van buitenlanders in de kwestie Berlijn en
5. de instelling van een atoomvrije zône in Europa met inbegrip van Frankrijk en de Benelux.

Deze resolutie werd door de vergadering geaccepteerd.

Slotopmerking

De onderdelen van deze resolutie zijn geheel gelijk aan de propaganda-slogans van de communistische vredesbeweging. De communisten gebruiken ze om de geestelijke en daardoor indirect de materiele weerstand van het Westen tegen de Russische machtspositie te ondermijnen. Ongetwijfeld zijn sommige organisatoren c.q. deelnemers aan de Luikse conferentie te goeder trouw. De tevredenheid der communisten over deze bijeenkomst is echter een zeker teken, dat zij deze als een welkome versterking van hun eigen vredescampagne beschouwen.

4 Juli 1959